

Z tajemnic Z. N. P.

„Wódz Kolanko” i jego klika

w świetle procesu sądowego

W środę Sąd Okręgowy w Warszawie rozpatrywał sprawę re-daktora odpow. „Gońca Warszawskiego” Woroszyńskiego, oskarżonego przez Z. N. P. w związku z artykułem z dn. 5 maja br. p. t. „Usunięcie krzyżów zawieszonych z polecenia kuratora. W Z. N. P. bez zmian”, w którym to artykule postawiono Związkowi Nauczycielstwa szereg zarzutów, a mianowicie: stosowanie terroru, łącznie z przemocami na stanowiskach wobec „nielojalnych” członków, wymuszanie danin na cele związku, stwarzanie sugestii, iż Związek a ogół nauczycielstwa to jedno, niedotrzymanie przez zarząd, poprzedzający przyjęcie kuratora, zobowiązania ustapienia z zajmowanych stanowisk, usunięcie krzyżów, zawieszonych przez kuratora w lokalach ZNP, zakaz współpracy członków Związku z Akcją Katolicką i Macierzą Szkolną.

Sędzią sędzią Choroszewski. Obronę oskarżonego był adw. Jerzy Kurcusz, z ramienia ZNP występował adw. Pawłowski.

Zeznania „grubych ryb”

Rozprawa trwała od godz. 9 rano do 8 g. wieczór. ZNP wystawiło szereg świadków z b. min. Januszem Jędrzejewiczem, b. prez. Kolanko, obecnym prez. Nowimkim i innymi „grubymi rybami” na czele. Zarówno zeznania świadków oskarżenia, pełne często sprzeczności, jak i zeznania świadków obrony, wśród których występowali b. kurator Musioł, dyr. K. A. P. ks. prał. Kaczyński, oraz szereg b. członków Z. N. P. rzuciła raz jeszcze światło na stronę ideologiczną prac Związku oraz metody, jakimi Związek, a raczej rządząca nim klika usiłuje utrzymać się przy władzy.

„Spontaniczne uwle blenie”

W świetle zeznań członków zarządu i samego „wodza” Kolanki, rządząca grupa płaściła się w entuzjastycznym uwielbieniu, „spontanicznie” okazującym przez „doty” Związku. Momentem, który to uwielbienie i zaufanie mas rzekomo wykażał, była chwila mianowania kuratora, kiedy to do Zarządu, a specjalnie pana Kolanki, napływały miały setki „spontanicznych” protestów i wyrazów „wierności mas”.

Tajny okólnik

Sensacyjnym w procesie punktem, który przede wszystkim zaskoczył niemile „grube ryby” z ZNP, było odczytanie przez adw. Kurcuzę fotografii tajnego okólnika, rozsyłanego do „osób zaufanych”, którym zawieszony zarząd dalej usurpując sobie władzę, nakazywał przesyłanie masowych protestów, zakazywał płacenia składek kuratorowi, prenumerowania wydawanych przez niego czasopism itd.

Z zeznań świadków obrony wynikało, że zarząd, który ogólnie postanowiono wybrać dla demonstracji wobec wprowadzenia kuratora, miał wielu przeciwników, że po dokonany demonstracyjnie wyborze, zarząd miał ustąpić, co stało się jedynie z p. Kolanko.

Terror

Świadkowie oskarżenia zaprzeczali kategorycznie, jakoby stosowano terror wobec „nielojalnych” członków Związku. Świadkowie obrony stwierdzali, iż z jednej strony do Związku wstępuje szereg osób w nadziei uzyskania w ten sposób awansu, z drugiej strony w Związku panuje atmosfera terroru.

Najjaskrawszą ilustracją tego były zeznania dwóch urzędników, usuniętych w okresie strajku, za współpracę z kuratorem, które nie tylko z pracy usunięto, ale jednej z nich, po 18 latach pracy w Związku nie wystawiono świadectwa pracy.

Podnies'ona pięść

Obie urzędniczek brały początkowo udział w strajku, wierząc w jego ekonomiczne podłoże. W czasie strajku zaszyły jednak wydawnictwa, które odsłoniły zdaniem świadków oblicze polityczne strajku, niezgodne z ich zapatrywaniami. Jednym z tych wydawnictw był wiec w Ateneum i wygłaszane tam przemówienia oraz wystąpienie delegacji związków zawodowych, którą zebrani witali i zegnali komunistycznym podniesieniem pięści. Drugim wydarzeniem było przybycie przed

lokal ZNP młodzieży Bundu i P. P. S., która śpiewała Międzynarodówkę, podchwyconą przez stojących w oknach lokalu strajkujących pracowników ZNP.

„Strajk był robotą zarządu — stwierdzał jeden z świadków — a ideologia zarządu i znacznej części Związku to dwie różne rzeczy”.

Z zeznań świadków wynikało jasno, że sprawa danin „dobrowolnych” na rzecz związku była sprawą decydującą o stosunku władz do członków Związku i danina ta wpisywana była do kart ewidencyjnych.

Kler i Macierz Szko'na

Znamienne, że wbrew ustalonej opinii, dygnitarze ZNP usiłowali w czasie zeznań obalać tezę o laickiej ideologii Związku. „Walka z klerem jest konfliktem zawodowym” stwierdzał jeden ze świad-

ków. Mówiąc o wychowaniu młodzieży, wszyscy panowie z Z.N.P. wysuwali mgliste pojęcie szkoły „państwowej”, między wyznaniowej, przy czym wypłynął znów wyraźnie filosemityzm, a frazesy o „przychylności dla religii” nie mogły jednak zaprzeczyć rzeczywistemu faktowi, jakim jest okólnik przeciwko współpracy z Akcją Katolicką, z którą, jak stwierdził p. Kolanko „dzielią ZNP rozbieżności ideowe”.

Również ZNP nie chce widzieć współpracy swych członków z Macierzą. Jednym z argumentów dla uzasadnienia tych poleceń były słowa p. Kolanki o deklarowaniu przez Macierz stanu nauczycielskiego przez utrzymywanie szkolnictwa prywatnego, które nie daje należnego wynagrodzenia nauczycielom. Takie tylko oświecenie znalazła w ustach p. Kolanki wielka akcja szkół kre-sowych Macierzy.

WELNY JEDWABIE KONOPIA i REDULSKI

MARSZAŁKOWSKA 130 MATERJAŁY NA UBIORY MĘSKIE

Najbliższy program polityki zagranicznej Anglii:

Zwrot kolonii Niemcom

Wprowadzenie w życie porozumienia włos o-angie'skiego

LONDYN, 26. 10. Gabinet brytyjski obradował dziś przed południem w ciągu prawie trzech godzin. Obrady dotyczyły szeregu doniosłych spraw państwowych.

Przed wszystkim gabinet zajmował się projektem mowy królewskiej, którą król Jerzy wygłosi na otwarciu nowej sesji parlamentarnej w dn. 8 listopada.

Gabinet przedyskutował ponadto obecny stan rozmów włosko-brytyjskich i postanowił zgodzić się na natychmiastowe wprowadzenie w życie włosko-brytyjskiego porozumienia, zawartego 16 kwietnia b. r. Ogłoszenia wejścia tej umowy w życie spodziewać się należy w najbliższych dniach po uzgodnieniu formalności z rządem włoskim. Gabinet brytyjski stanął tym samym na stanowisku że poczynione przez Mussoliniego ustępstwa w sprawie wycofania oddziałów włoskich z Hiszpanii odpowiadają żądaniom znacznego postępu w akcji wycofywania obcych ochotników z Hiszpanii.

Na posiedzeniu dzisiejszym dokonano również obszernego przeglądu całej sytuacji międzynarodowej. Premier Chamberlain omówił widoki porozumienia z Niemcami i rozwinął swe plany w tym kierunku. Przy tej okazji poruszona być miała również sprawa kolonii, albowiem premier Chamberlain doskonale zdaje sobie sprawę z tego, że osiągnięcie porozumienia z Niemcami nie jest możliwe bez załatwienia roszczeń kolonialnych Niemiec. Dyskusja wykazała miała naogół skłonność gabinetu brytyjskiego do pozytywnego traktowania niemieckich roszczeń kolonialnych. wychodząc z założenia, że wszystkie trzy mocarstwa mandatowe, które sprawują obecnie kontrolę mandatową nad dawnymi koloniami niemieckimi w Afryce, a więc W. Brytania, Francja i Belgia powinny przyczynić się do rozwiązania sprawy kolonii dla Niemiec. Poza tę zasadę jednak dyskusja dziś nie wykroczyła, gdyż w związku z zapowiedzia-

nym przyjazdem do Europy południowo - afrykańskiego ministra Pirowa, którego wizyta ściśle związana jest z aktualnością kwestii kolonialnej, postanowiono czekać na jego przyjazd, aby kwestię kolonii w Afryce, jeśli chodzi o udział W. Brytanii, uzgodnić z najbardziej zainteresowanym w tej sprawie dominium brytyjskim.

Gabinet omawiał również sprawy, związane z zagadnieniem o-

brony, mając przed sobą wnioski, opracowane przez podkomitet gabinetu. Naogół przeważało zdanie, że powołanie do życia specjalnego ministerstwa, związanego z takimi działaniami obrony, jak zaopatrzenie wojenne lub dobrowolna służba na rzecz państwa, nie byłoby w obecnej chwili wskazane, jednakże gabinet zgodził się z wnioskiem, że należy już obecnie powołać do życia pewne komórki przygotowawcze.

Anglia chce zwrócić kolonie ale kosztem Francji

PARYŻ, 26. 10. Prasa francuska, która dotychczas starała się raczej tuszować kwestie rewindykacji kolonialnych Niemiec, a zwłaszcza echa demonstracji niemieckich na rzecz powrotu swych dawnych kolonii, obecnie na skutek informacji prasy angielskiej

o projektowanym rozwiązaniu problemu kolonii zaczyna przejawiać duże zaniepokojenie. Prasa angielska przewiduje bowiem oddanie Niemcom kolonii francuskich Togo i Kamerun. Fakt, iż ze strony angielskiej zaczynają być lansowane projekty załatwienia sprawy kolonialnych żądań Niemiec kosztem Francji poczyna budzić w paryskich kręgach politycznych duże niezadowolenie, tym bardziej, iż w Paryżu utrwała się przekonanie, że po powro-

Wręczenie szabli pam ątkowej gen. Bortnowskiemu

CIESZYN, 26. 10. Dziś w południe odbyła się w Cieszynie uroczystość wręczenia przez wojska szabli pamiątkowej dowódcy samodzielnego grupy operacyjnej „Śląsk” gen. Bortnowskiemu.

Na ofiarowanej gen. Bortnowskiemu szabli wyrzyty jest następujący napis: „Inspektorowi armii gen. brygady Władysławowi Bortnowskiemu — wojska samodzielnej grupy operacyjnej Śląsk — Skoczów — Cieszyn — Jabłonków — Frysztat — Bogumina. 23. 9. — 2. 10. 1938 r.”

W PIOTRKOWIE KUJAW

zaprenumerować „ABC” można u p. Edwarda Pusza, ul. 3-go Maja (kiosk).

Libia wcielona do Włoch

Tuz emcy zyskali prawa obywatelskie

RZYM, 26. 10. Prasa włoska komentuje decyzje wielkiej rady faszystowskiej w sprawie przyłączenia 4-ch prowincji libijskich do terytorium włoskiego. Jak wiadomo, prowincje te mają być uważane jako składowa część Metropolii.

„Giornale d'Italia” podkreśla wzrost kolonizacji włoskiej w

Afryce północnej oraz lojalną postawę ludności arabskiej. Nowy statut Libii zapewni tutezcom prawa obywatelskie, a uprawnienia gubernatorów będą ograniczone.

„Giornale d'Italia” twierdzi, że nowy statut administracyjny Libii wywoła jak najlepszy oddźwięk w świecie muzułmańskim.

MUNDURKI-GARNITURY-PALTA

MĘSKIE Damskie i uczniowskie Felksa PECIALAKA

po cenach ściśle hurtowych sprzedaje wytwórnia W-wa, Nowy Świat 36 m. 30 l p. Czytel ABC otrzymają jeszcze 25% niżeli

Niepoczytalne wybryki

Czechów. wypędzonych z Zaolzia

MOR. OSTRAWA, 26. 10. — Policja czeńska zamknęła szkołę polską w Witkowicach koło Mor. Ostrawy. Dwaj przedstawiciele ostrawskiej dyrekcji policji pozamykali wszystkie sale i skonfiskowali klucze od szkoły i sal harcerskich. Nie pozwolono niczego zabrać z budynku szkolnego, nawet rzeczy stanowiące prywatną własność harcerzy polskich.

MOR. OSTRAWA, 26. 10. —

Czescy nauczyciele i działacze oświatowi, którzy musieli opuścić Śląsk Zaolzański, stanowią najbardziej antypolsko nastawione podburzające elementy. W dniu wczorajszym grupa Czechów, którzy wyjechali z terenu Śląska Zaolzańskiego, dokonała napadu na szkołę polską w Mariańskich Górach koło Mor. Ostrawy.

Powylamywano drzwi i zamki, zniszczono urządzenia. W salach szkolnych umieścili się obecnie uchodźcy czeszy ze Śląska Opawskiego i Zaolzańskiego.

Okradziono również piwnice szkolne, w których znajdowała się prywatna własność kierownika szkoły.

Nowy prezydent Chili

SANTIAGO DE CHILI, 26. 10. Prezydentem Chili został wybrany kandydat stronnictwa lewicowych Pedro Aguirre Cerda, niewielką większością około 7.000 głosów. Głosowanie odbyło się wczoraj i miało przebieg zupełnie spokojny.

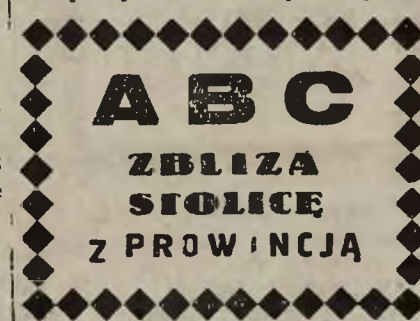
Kandydatem ugrupowań rządowych cieszącym się poparciem obecnego prezydenta Alessandri'ego, był minister finansów Gustavo Ross.

Podróż Ribbentropa

wydarzeniem politycznym wielkiej miary

PARYŻ, 26. 10. W związku z podróżą min. spr. zagr. Rzeszy Ribbentropa „Le Matin” donosi, że według wiadomości nadchodzących z wiarygodnych źródeł, program zbliżających się rozmów włosko-niemieckich obejmować będzie trzy punkty: 1) rewindykację węgierskie, 2) zacieśnienie paktu antykomunistycznego i 3) zagadnienie kolonii dla Niemiec. Rzesza, jak stwierdza korespondent „Matina”, pragnie zawrzeć z Włochami układ wstępny w odnie

sieniu do zagadnień kolonialnych. Punkt centralny rozmów rzymskich stanowić będzie jednak kwestia rewindykacji węgierskiej. Podróż min. Ribbentropa jest tu ogólnie uważana za wydarzenie polityczne wielkiej miary.

PODRÓŻUJ SAMOLOTEM

O pomoc Polski

apeluje Żydowska Rada Narodowa

w sprawie imigracji żydów do Palestyny

JEROZOLIMA, 26. 10. Do konsula generalnego R. P. w Jerozolimie zgłosiła się delegacja żydowskiej rady narodowej Żyd Leumi z prezesem p. Ben-Zevie na czele.

Delegacja prosiła o poinformowanie rządu polskiego o tym, iż żydowska rada narodowa w tak trudnej, jak dziś, chwili dla całego żydostwa wierzy w pomoc rządu polskiego na terenie międzynarodowym w sprawie imigracji żydów do Palestyny.

Żydowska rada narodowa apeluje do rządu polskiego m. in. o to, aby, opierając się na prawie synagatariusza mandatu palestyńskiego, zechciał wystąpić w obro-

nie postanowień mandatu, dotyczących żydowskiej siedziby narodowej i klauzuli imigracyjnych.

Rozwiązanie łóż masonskich w Czechosłowacji

PRAGA, 26. 10. Niemieckie dzienniku urzędowym zawiadza-Biuro Informacyjne donosi: Łoże wolnomularskie zamieściły w

Ceny ogłoszeń:

za miejsce wysokości 1 milimetr przez szerokość jednej szpalty (na wszystkich stronach po 6 szpalt): na 1-iej stronie — 1 zł., w tekście (wśród artykułów) 80 gr., w reklamach (wśród ogłoszeń) — 60 gr., na ostatniej stronie — 70 gr. W dodatku niedzielnym 70 gr. Notatki reklamowe — 1 zł. Nekrologi 30 gr. Komunikaty i wyjaśnienia — 1.50 zł., opisy specjalne — 3 zł., lektarskie 30 gr. Drobne po 20 gr. za wyraz, duże litery w ogłoszeniach „drobnych” liczy się za oddzielne wyrazy. tłusty druk — podwójnie Notatki reklamowe oznaczają się cyfrą (N.), a komunikaty — wyjaśnienia cyfrą (K.). Za terminy druku ogłoszeń Administracja nie odpowiada.

Dział ogłoszeń: Nowy świat 13 m. 1, 1 piętro. Biuro czynne od godz. 9 rano do 4 po poł. Tel. 224-40.

REDAKCJA: Warszawa Al Jerozolimskie 121. Telefony 066-62 (sekretariat) 066-99 (ogólny).

ADMINISTRACJA: Warszawa Nowy świat 15 m. 1 — 1 piętro Zarząd i Dział Ogłoszeń tel. 224-40 Kierownictwo biura, kasa, buchalteria 224-50 Prenumerata tel. 309-32. Konto rozrachunkowe Nr. 2. Konto P. K. O. Nr. 23.400.

Skrzynka Pocztowa 745 Adres telegraficzny: ABC Warszawa.

PRZEDSTAWICIELSTWA: Łódź, Piotrkowska 103, tel. 111-44 Biuro czynne w godz. 10-13, 15-18. Poznań, 27 Grudnia 2 Włocławek, Cyganki 34, 135, Kalisz, Rzeźnicza 4, tel. 477 Katowice ul. Starowiejska 3.

PRENUMERATA: miejscowa (z odniesieniem do domu) i na prowincji 2.30 miesięcznie; wydanie B wraz z działami Sienkiewicza 2.30 miesięcznie Za granicą 4.00. Wyd B (z premią książkową) 5.50.

Za zwrot nadesłanych, a nie zamówionych rękopisów redakcja nie odpowiada.

Redaktor naczelny: Jan Korolec

Wydawca: Spółka Wydawnicza „ABC” Sp. z ogr. odp. Odbite w „Drukarni Literackiej”, Warszawa, Al. Jerozolimskie 121

Redaktor odpowiedzialny: Henryk Wysokiński